

14de vergadering

Maandag 21 december 1998

Aanvang 18.00 uur

Voorzitter: Korthals Altes

Tegenwoordig zijn 59 leden, te weten:

Baarda, De Beer, Van den Berg, Van den Broek-Laman Trip, Van Dijk, Van Eekelen, Eversdijk, Gelderblom-Lankhout, Van Gennip, Ginjaar, Glastra van Loon, Van Graafeiland, De Haze Winkelman, Heijmans, Heijne Makkreel, Hendriks, Hessing, Van Heukelum, Hilarides, Hirsch Ballin, Hofstede, Holdijk, Jaarsma, De Jager, Jurgens, Ketting, Korthals Altes, J. van Leeuwen, L.M. van Leeuwen, Linthorst, Lodewijks, Loudon, Luijten, Luimstra-Albeda, Lycklama à Nijeholt, Maas-de Brouwer, Meeter, Michiels van Kessenich-Hoogendam, Pit, Pitstra, Le Poole, Postma, Rensema, Rongen, Roscam Abbing-Bos, Scholten, Schoondergang-Horikx, Schuurman, Schuyer, Talsma, Tuinstra, Varekamp, Ter Veld, Veling, Verbeek, Wöltgens, Van de Zandschulp, Zijlstra en Zwerver,

en de heren Kok, minister-president, minister van Algemene Zaken, Van Aartsen, minister van Buitenlandse Zaken, Korthals, minister van Justitie, en Benschop, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken.

□

De **voorzitter**: Geachte medeleden. Vorige week donderdag konden de collegae van Fred van Hoorn weer vaststellen dat hij het naar zijn zin had bij zijn werk in de Eerste Kamer. Hij was goedgehumeurd en blij gestemd. Hij verheugde zich op de komende feestdagen en de verrassing die hij zijn echtgenote wilde bereiden: een uitstapje naar het buitenland. Hij had zich daarbij

voorgenomen ook zijn liefde als boekenverzamelaar uit te leven door een beurs te Damme te gaan bezoeken. Het zal niet zo mogen zijn. Op die donderdag overleed hij volkomen onverwacht, nog maar veertig jaren oud. Hij was een personeelslid op wie leden en collegae gesteld waren geraakt in de korte tijd dat hij dit jaar bij ons in de Kamer werkzaam was. De heer Van Hoorn was daarom nog kort bij ons, omdat wij hem "te leen" hadden, op basis van interim-functie vervulling, van de bibliotheek van de Technische Universiteit Delft. Ook daar zullen zij hun collega niet zien terugkeren. Hij was in april van dit jaar bij de Eerste Kamer komen werken op het Centraal Informatiepunt en zou tot 1 oktober volgend jaar blijven. Het werk beviel hem en hij hoopte op een blijvende positie hier. Het was wel een cultuuromslag naar de ten opzichte van de bibliotheek van de Technische Universiteit wat meer hectische perioden in de Kamer, de precisie die nodig is voor het goede verloop van het wetgevend proces en de openbaarmaking op het Internet. Maar hij voelde zich steeds meer thuis en leverde op grond van zijn expertise een belangrijke aanvullende bijdrage. Aan zijn taalgemak was te merken dat hij Neerlandicus was. Zijn kennis van het bibliotheekwerk kwam zeer van pas omdat de bibliotheek van de Kamer aan een inhaalslag en opknappbeurt toe was. Maar in het bijzonder heeft de Kamer mogen profiteren van zijn kennis op het gebied van de automatisering. Hij had als vertegenwoordiger van de Eerste Kamer een waardevol aandeel in de werkgroepen die met de Tweede Kamer doende zijn om een gezamenlijk geïntegreerd en geautomatiseerd informatiebestand

op te bouwen. Ook daar zal de Kamer hem zeer missen. Het is een troost te weten dat hij blijvende bijdragen heeft kunnen geven aan een reeks fundamentele voorzieningen-in-opbouw bij de Kamer. En in de omgang met en dienstverlening aan de leden voelde hij zich ook vanwege zijn natuurlijke vriendelijkheid en voorkomendheid in toenemende mate op zijn gemak.

Het is datgene waar wij en zijn collega's Fred van Hoorn vooral om zullen missen: om zijn heel eigen menselijke karakteristiek. Hij leek flegmatisch, maar bij nadere beschouwing bleek hij een nuchter en hartelijk mens. Hij was een groot vogelliefhebber en was alweer lijsten aan het aanleggen over vogels die hij hoopte te gaan zien. Hij kon zijn werkplek in dit gebouw omschrijven door te vermelden dat hij rechts door de grote ramen die uitzien op de Hofvijver, de meeuwen zag vliegen. Dat was trouwens ook een omschrijving die een vroegere voorzitter van de Eerste Kamer gaf van het uitzicht van de Eerste Kamer als hij uitkeek uit de vergaderzaal.

Uit deze schets moge blijken dat Fred van Hoorn een authentiek mens was. Wij hadden ons de afloop van zijn verblijf bij de Eerste Kamer zo anders voorgesteld, ook al omdat hij zich ontwikkelde tot zo'n goede teamgenoot voor zijn collegae. Ons gevoel van gemis valt echter in het niet bij het verlies dat zijn familie en vooral zijn echtgenote moeten dragen. Wij wensen haar in het bijzonder veel kracht toe. Ik hoop dat het haar en andere dierbaren troost geeft dat haar echtgenoot, drs. Fred van Hoorn, hier zeer werd gewaardeerd.

Voorzitter

Ik verzoek u, enkele ogenblikken stilte in acht te nemen.

(De aanwezigen nemen staande enkele ogenblikken stilte in acht.)

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Van Gennip, alleen voor het eerste gedeelte van de vergadering;

Steenkamp en Batenburg, wegens ziekte, ook de rest van de week;

Bierman, Stevens, L.M. van Leeuwen en Boorsma, wegens bezigheden elders.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst, die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het eind van deze editie.)

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Wijziging van de Wet op de jeugdhulpverlening (Inspectie jeugdhulpverlening en jeugdbescherming) (25439);**
- **Wijziging van de Wet conflictenrecht namen in verband met de totstandkoming van de wet van 10 april 1997 tot wijziging van de artikelen 5 en 9 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en in verband daarmee van enige andere artikelen van dit Wetboek (Stb. 161) (25971);**

- **Voorstel van wet van het lid Van Ardenne-van der Hoeven tot wijziging van de bepalingen betreffende pensioen in de Uitkeringswet tegemoetkoming twee- tot vijfjarige diensttijd veteranen (26019);**

- **Wijziging van de Kieswet, ter nadere uitvoering van richtlijn nr. 93/109/EG van de Raad van de Europese Unie van 6 december 1993 tot vaststelling van de**

wijze van uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement ten behoeve van burgers van de Unie die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn (PbEG L 329) (26052);

- **Uitvoering van verordening (EG) nr. 2271/96 van de Raad van de Europese Unie van 22 november 1996 (Wet uitvoering antiboycotverordening) (26136);**

- **Wijziging van de Wet tot gemeentelijke herindeling van Lemelerveld (26273);**

- **Wijziging van de Kaderwet bestuur in verandering (verlenging regeling Stadsregio Rotterdam) (26220);**

- **Regels inzake de verstrekking van subsidies door de minister van Buitenlandse Zaken en de minister voor Ontwikkelings Samenwerking (Kaderwet subsidies ministerie van Buitenlandse Zaken) (26135).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het voorstel van (rijks)wet Goedkeuring van het op 2 oktober 1997 te Amsterdam tot stand gekomen Verdrag van Amsterdam houdende wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie, de Verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen en sommige bijbehorende akten, met Protocollen (25922, R1613).**

De beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Hirsch Ballin** (CDA): Mijnheer de voorzitter! De fractie van het CDA heeft al in haar bijdrage aan de schriftelijke voorbereiding erop gewezen dat dit verdrag veel verbeteringen bevat, maar toch niet de doorbraak heeft gebracht die nodig is om de uitbreiding naar een Unie van 20 of meer lidstaten te kunnen voltrekken. Wij hebben in dit verband in het voorlopig verslag naar voren gebracht dat het verdrag eigenlijk een januskop heeft. Helaas is de regering met geen woord ingegaan op onze beschouwing daarover en daarom brengen wij nu

nog maar eens naar voren wat onzerzijds al in het voorlopig verslag naar voren werd gebracht over de twee kanten van dit verdrag.

De goede kant van dit verdrag is ongetwijfeld de bevestiging van veel van wat in de Europese samenwerking tot op heden is bereikt. Die bevestiging zal, naar het zich laat aanzien, kunnen rekenen op een brede steun ook in de andere lidstaten. Er is een overgang gemaakt van economische gemeenschappen naar de Europese Unie, met een brede politieke en sociaal-economische doelstelling. Dit wordt bevestigd in het Verdrag van Amsterdam. Men zou kunnen spreken over consolideren. Wij wensen daarmee de regering, in het bijzonder degenen die politiek en ambtelijk aan de onderhandelingen leiding hebben gegeven, geluk. In het bijzonder noem ik de heer Patijn, die eerst als persoonlijk vertegenwoordiger van de minister van Buitenlandse Zaken een belangrijke rol heeft gespeeld en vervolgens ook optrad in het onderhandelingsproces.

Die bevestiging van wat bereikt was na het oversteken van de Rubicon in 1993 lijkt thans in heel Europa redelijk soepel te worden aanvaard. De verwachting ten tijde van de besluitvorming in Maastricht dat de Monetaire Unie, het sociale beleid en de justitiële en politieke samenwerking een eigen dynamiek zouden ontwikkelen, is bewaarheid. Het Verenigd Koninkrijk zoekt en vindt meer aansluiting bij deze Europese dynamiek, en de onderhandelaars van Nederlandse zijde verdienen waardering voor de manier waarop de bevestiging van de in 1992-1993 bereikte resultaten zijn neergelegd in op vele punten verbeterde verdragsteksten, die een versterking van de medebeslissingsprocedure voor het Europees Parlement inhouden en ook een precisering van de doelstellingen. Wij noemen in dit verband ook speciaal de omschrijving van wat in de derde pijler aan de orde is, Europa als "een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid". Dat zijn woorden die ons uit het hart zijn gegrepen. Daarbij past ook een sterkere rol voor het Hof van Justitie.

De andere kant van wat wij aanduiden als de januskop, waarover wij met anderen uiting geven aan teleurstelling, betreft het uitblijven van wezenlijke verbeteringen in de institutionele structuur, afgezien,